

Sammanfattning av tysk standard för rengöring av simhallar- DGfDB R 94.04 Reinigung, Desinfektion und Hygiene i Bädern, giltig fr o m december 2013

I Tyskland finns framtaget ett flertal standarder för simhallar. En standard för rengöring av offentliga simhallar har funnits sedan januari 1993. Uppdatering av denna skedde 2013. Standarden utgör en rekommendation för hur rengöringen ska gå till och är alltså ett frivilligt redskap i egenkontrollen. Dock styr lagstiftning och myndighetsutövning mot att standarden följs. Om problem uppstår avkräver myndigheter redovisning om orsak till varför standarden inte efterlevts.

Innehållet sträcker sig över orsak till varför noggranna rengöringsrutiner krävs, hur utformning av simhallar och val av ytmaterial påverkar städningen, städkemikalier, städmetodik, städutrustning, skötsel av städutrustning, rutiner för desinfektion, organisatoriska frågor, arbetsmiljö, omvärldsfaktorer och litteraturhänvisningar.

En styrka med den tyska standarden är att den förutom att ge bra vägledning om ovanstående också beskriver en metodik för hur anläggningsinnehavare till simhallar inom egenkontrollen ska kontrollera att rengöringen av simhallen blir tillräcklig med hjälp av tryckplattor (avsnitt 7.2.4.2).

I det följande sammanfattas viktiga moment inom den tyska standarden för rengöring av offentliga simhallar.

- *Varför noggranna rengöringsrutiner?*
I en badanläggning är förutsättningarna för tillväxt av patogener (bakterier, virus, svampar) mycket goda. Där finns fukt, värme och gott om mat från den smuts som kommer från alla badgäster. Risken för smitta är högre än normalt då badgästerna går, sitter, ligger på ytor barhudade och ofta barfota.

I standarden görs hänvisning till en särskild standard för hygien hos badgäster (DGfDB A 8 Muster einer Haus- und Badeordnung für öffentliche Bäder). För att motverka hälsorisker rekommenderas exempelvis badskor. Detta trots strikta rutiner för rengöring och desinficering av ytor badgäster har kontakt med.

- *Varför behövs fastställda planer för rengöring?*
Arbetet med att hålla ytor rena är omfattande och komplicerat. Det krävs noggrann planering och hög kunskap. En organisation för ledning av detta arbete (hygiene-management) ska finnas fastställd.

Hela simhallen behöver inventeras och olika ytor/utrymmen där badgäster vistas, inventeras i en städplan. Mål ska vara uppställda för tillräcklig renhet av simhallens alla delar. Städmetodiken för olika ytor ska fastställas, val av städkemikalier och val av desinfektionsmedel/metoder ska fastställas. Städutrustning ska väljas, hållas i gott skick och i hög renhet.

Utöver detta ska kostnader för rengöring och desinficering beräknas. Rekommendationen är beräkna kostnader både för att utföra rengöring och desinficering i egen och i extern regi. I normen listas vilka aspekter som behöver ingå vid en eventuell upphandling med extern städfirma. Städning får endast utföras av

personal med utbildning för detta. Varje år ska personalen få en genomgång/utbildning av de städkemikalier som används.

- *Simhallens utformning, golvytor m m*

I standarden förs en grundlig diskussion om ytor och hur detta styr val av städkemikalier. Det framhålls att för varje yta ska val av städmetodik och städkemikalier göras. Diskussion förs om spolvattenposter, golvbrunnar/golvvrännor och väggkontakter och att det finns tillräckligt av detta. Det talas vidare om vikten av ”framkomligt” för städningen och de städredskap som väljs. Trappsteg och nivåskillnader ska undvikas.

En särskild diskussion förs om halksäkra golv. I Tyskland finns en fastställd standard för den grad av halksäkerhet som ska väljas på golvytor i olika miljöer. För halksäkra golv i klinker finns särskilda anvisningar om val av städkemikalier, städredskap samt t o m anvisning om den mängd vatten ska användas vid avspolning efter rengöring.

Det påtalas också att golvets halksäkerhet och egenskaper förändras vid slitage. Städmetodiken och val av städkemikalier ska främja lång hållbarhet av ytorna och att halksäkerheten bevaras. Som exempel påtalas vikten av att blöta golv och fogar noga innan sura rengöringsmedel används. Rengöringsmedel med slipmedel får inte användas. Högtrycksspolning får endast användas i undantagsfall. Redan vid *en* användning av högtryckstvätt kan skador på ytor uppstå.

Ytorna i en simhall ska hållas så torra som möjligt. Det motverkar bakterietillväxt och är bra för hållbarheten. Därför ska ytor som rengörs eller i övrigt blöts ned, skrapas torra med gummiskrapa.

- *Hur mycket ska man rengöra? Kan rengöring utföras när badgästerna finns på plats?*
En simhall med generösa öppettider och med hög belastning kräver återkommande städronderingar av simhallsutrymmen, toaletter, dusch- och omklädningsrum flera gånger dagligen under öppettiderna. Mellanstädning kan krävas i duschrum i dessa. En mellanstädning innebär att rengöringsmedel påförs väggar och ytor i duschrum och spolas av – dock utan skurning med borstar.

Det ovan beskrivna är dock i den tyska standarden endast underhållsstädning för att motverka nedsmutsning och hälsorisker under pågående verksamhet och vid speciell förorening, exempelvis med blod, fekalier etc.

Utöver detta krävs återkommande grundliga rengöringar av simhallen. Den tyska normen föreskriver att dessa ska utföras när simhallen är stängd för att rätt metodik och noggrannhet ska kunna tillämpas. För grundlig rengöring av ex duschrum krävs förutom påförande av städkemikalier att dessa får verka viss tid, och att de tas bort m h a borstar, vilket naturligtvis inte går att genomföra när badgästerna är på plats. I simhallen bör i regel rengöringen följas av desinficering av ytorna. Då desinficering utförts ska medlet få verka under några timmar utan störning av ytorna.

- *Städkemikalier*

En standard finns framtagen för städkemikalier. Endast typgodkända städkemikalier speciellt utprovade och testade i simhallsmiljöer får användas. Myndigheter kan utfärda böter i det fall en verksamhetsutövare bryter mot detta. Anvisningar finns

framtagna för val av städkemikalier beroende på ytmaterial, vilka områden i simhallen som avses samt typ av smuts samt tappvattnets beskaffenhet, exempelvis hårdhet. Man talar om ”insatsområden” för rengöringsmedel och om vikten av rätt dosering. Vidare ges anvisning om vikten av att med vissa intervall byta mellan sura och basiska rengöringsmedel, vilka syror och baser som kan väljas samt och koncentrationen i pH på dessa och att denna behöver varieras.

- *Desinficering av ytor, val av desinficeringskemikalier*

I undantagsfall beskrivs att en offentlig simhall kan vara utan rutiner för desinficering av gå-, sitt och liggytor. Detta är möjligt där rengöringsrutinerna är mycket noggranna och egenkontroll av ytrenhet visar att dessa är tillräckliga. I normalfallet krävs rutiner för desinficering, i synnerhet i barfotaområden. Frekvensen styrs av belastningen på simhallen och att målen om tillräcklig renhet nås. Desinficering utförs efter rengöring av gå-, sitt och liggytor.

Desinficeringskemikalier ska vara typgodkända. Långsamverkande medel ska väljas som både bidrar till god desinficering, låga risker för personalen samt som leder till lång hållbarhet av ytorna. Kvartära ammoniumföreningar förespråkas även om ytterligare några övriga typer av desinficeringsmedel är godkända enligt tysk standard. För desinficering av småytor som handtag, tryckknappar etc rekommenderas snabbdesinfektion med alkoholbaserade medel. Större yta än 2 m² bör inte desinficeras på detta sätt p g a brandfara.

- *Städutrustning, skurmaskiner etc*

Val av städutrustning ska göras för varje insatsområde. För större ytor används skurmaskiner där påförande av städkemikalier, skurning och uppsugning sker i ett steg. Stor betoning läggs på skötsel av städutrustning. Trasor, svampar, moppar, etc läggs till tvätt i lägst 60°C efter varje användande. Skurmaskiner rengörs nogsamt efter varje städtillfälle. Vattentankar i skurmaskiner och skumkanoner ska också desinficeras med viss regelbundenhet.

I standarden påtalas risken av att städredskap och skurmaskiner kan utgöra en risk för nedsmutsning och spridning av bakterier i de fall dessa inte hålls rena och i gott skick. Även spolvattenslangar ska hållas rena och så torra som möjligt då biofilmer bildas i dessa.

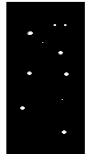

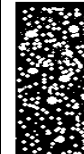
- *Egenkontroll m h a tryckplattor*

Verksamhetsutövaren ska kontrollera renheten med hjälp av tryckplattor.

En skala i 4 steg finns:

Målvärde (Z)	100 cfu/100 cm ²
Toleransvärde (Z+1)	200 cfu/100 cm ²
Varningsvärde (Z+3)	400 cfu/100 cm ²
Aktionsvärde (Z+7)	800 cfu/100 cm ²

Av 10 tryckplattor ska minst 5 visa på ”toleransvärdet” högst 200 cfu/100 cm². Om detta inte uppnås ska åtgärder vidtas enligt fastställd egenkontrollplan. Graden av åtgärder står i proportion till resultaten. I det fall tillväxten är grov blir åtgärdsplanen mycket omfattande.

Provtagningsplats						
Provtagningsdatum						
	 Obefintlig	 Låg	 Måttlig	 Hög	 Mycket hög	 Övervuxen
Prov-identifiering						
Biobelastning						

I bilaga till standarden rekommenderas att provtrycka exempelvis följande ytor:

- minst 3 tryckprov i rengöringsmaskiner/rengöringsredskap
- golv i duschrum
- sittytor i handikappstolar
- gåytor i simhallen (golv och trappor ner mot bassäng)
- sittytor i simhallen
- handtag och ledstänger
- startblock (pallar, svikter, trampoliner)
- massagebänkar
- skötbord och underlägg
- dörrhandtag till bastu
- golv i bastu

- *Övrigt*

I standarden ingår också arbets säkerhet samt miljöaspekter, ex hushållning med vatten och strikt hantering och val av städkemikalier.